

คู่มือการปฏิบัติงานเพื่อป้องกันผลประโยชน์ทับซ้อน

สำนักงานสาธารณสุขอำเภอท่าตะเกียบ

คำนำ

การที่จะพัฒนาประสิทธิภาพในการปฏิบัติราชการให้ก้าวหน้าและเป็นไปด้วยความโปร่งใส ข้าราชการและเจ้าหน้าที่ของรัฐต้องปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์สุจริต ทั้งยังก่อให้เกิดความศรัทธาและความเชื่อมั่นของประชาชน ซึ่งปัจจุบันนี้ข้าราชการหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐบางคน บางกลุ่ม ขาดจิตสำนึกในหน้าที่ที่จะปกป้องผลประโยชน์ของรัฐ โดยการใช้อำนาจและตำแหน่งหน้าที่ทางราชการเพื่อเอื้อประโยชน์ต่อตนเอง มากกว่าผลประโยชน์ส่วนรวม อันเป็นบ่อเกิดของการทุจริตคอร์รัปชัน ดังนั้นสำนักงานสาธารณสุขจังหวัด ฉะเชิงเทรา จึงได้รวบรวมเนื้อหาเกี่ยวกับการป้องกันความขัดแย้งระหว่างผลประโยชน์ส่วนตนและผลประโยชน์ส่วนรวม นำมาเผยแพร่ให้แก่ข้าราชการและเจ้าหน้าที่ในสังกัดสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดฉะเชิงเทรา เพื่อให้เกิดความตระหนักเรื่องความขัดแย้งระหว่างผลประโยชน์ส่วนตนและผลประโยชน์ส่วนรวม และร่วมกัน ไม่ให้เกิดการทุจริตคอร์รัปชันอันเป็นปัญหาสำคัญของประเทศชาติ

สำนักงานสาธารณสุขอำเภอท่าตะเกียบ

ผลประโยชน์ทับซ้อน (Conflict of Interest)

ความขัดแย้งกันระหว่างผลประโยชน์ส่วนตัวและผลประโยชน์ส่วนรวม หรือ ผลประโยชน์ทับซ้อน (Conflict of Interest) หมายถึง สถานการณ์ที่เจ้าหน้าที่ของรัฐมีผลประโยชน์ส่วนตนอยู่และมีการใช้อิทธิพลตามอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบเพื่อให้เกิดผลประโยชน์ส่วนตน โดยมีแรงจูงใจในการตัดสินใจจากผลประโยชน์ส่วนตน ส่งผลให้การใช้ดุลยพินิจในการตัดสินใจของผู้นั้นขาดความอิสระไม่เป็นกลาง เบี่ยงเบนออกจากหลักการบริหารเพื่อประโยชน์สาธารณะ โดยก่อให้เกิดผลเสียต่อผลประโยชน์ส่วนรวม

ผลประโยชน์ทับซ้อนมีหลายรูปแบบ ไม่จำกัดอยู่ในรูปของตัวเงินหรือทรัพย์สินเท่านั้น แต่รวมถึงผลประโยชน์อื่น ๆ ที่ไม่ใช่ในรูปของตัวเงินหรือทรัพย์สินก็ได้ อาทิ การแต่งตั้งพรรคพวกเข้าไปดำรงตำแหน่งในองค์กรต่างๆทั้งในหน่วยราชการ รัฐวิสาหกิจ และบริษัทจำกัด หรือการที่บุคคลผู้มีอำนาจหน้าที่ตัดสินใจให้ญาติพี่น้องหรือบริษัทที่ตนมีส่วนได้เสียได้รับสัมปทานหรือผลประโยชน์จากทางราชการโดยมิชอบ

สำหรับรูปแบบความขัดแย้งกันระหว่างผลประโยชน์ส่วนตัวและผลประโยชน์ส่วนรวมที่เป็นปัญหาสำคัญมากที่สุด คือการเข้ามาดำเนินธุรกิจหรือเป็นคู่สัญญากับส่วนราชการ ซึ่งพบว่ามีหลากหลายลักษณะ แต่ส่วนใหญ่และที่เป็นปัญหาสำคัญเป็นเรื่องที่เกี่ยวกับการจัดซื้อจัดจ้าง ส่วนรูปแบบอื่นๆ อาทิเช่น การใช้งบประมาณเพื่อชื่อเสียงและโฆษณาตนเอง การรู้ข้อมูลภายใน การใช้ของหลวงเสมือนของตน ก็พบบ้างแต่เป็นกรณีที่ประชาชนมองว่าเป็นเรื่องเล็กน้อยและก็ไม่เป็นปัญหาเท่ากับการเข้ามาดำเนินธุรกิจหรือเป็นคู่สัญญากับส่วนราชการ

หากผลประโยชน์ทับซ้อนเกิดขึ้นกับตนเองควรทำอย่างไร

ให้พิจารณาผลลัพธ์ที่จะเกิดขึ้นว่าส่วนรวมเสียผลประโยชน์หรือไม่ หากส่วนรวมเสียผลประโยชน์ควรหลีกเลี่ยง เช่น หากท่านเป็นกรรมการพิจารณาจัดจ้างหรือพิจารณาความดีความชอบของบุคคลใกล้ชิด ท่านก็ควรถอนตัวจากการเป็นกรรมการหรืองดออกเสียง เนื่องจากการตัดสินใจอาจมีผลทำให้การพิจารณาเบี่ยงเบน แต่หากเป็นเพียงคนรู้จักธรรมดา ท่านควรประกาศให้ทราบว่า ท่านรู้จักกับบุคคลนั้น ต่อคณะกรรมการ ทั้งนี้เพื่อแสดงความบริสุทธิ์ใจของท่านและเพื่อความโปร่งใส

หากผลประโยชน์ทับซ้อนเกิดขึ้นกับบุคคลอื่นที่ท่านรู้จักควรทำอย่างไร

ควรให้คำแนะนำด้วยการอธิบายถึงผลหรือโทษของความขัดแย้งกันระหว่างผลประโยชน์ส่วนตนและผลประโยชน์ส่วนรวม รวมทั้งแนะนำวิธีการเพื่อสร้างความโปร่งใสในการปฏิบัติงาน กฎหมายต่างๆที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับความขัดแย้งกันระหว่างผลประโยชน์ส่วนตัวและผลประโยชน์ส่วนรวม หรือ ผลประโยชน์ทับซ้อน

ตัวอย่างรูปแบบพฤติกรรมที่พบเห็นบ่อยๆ

- การหาประโยชน์ให้ตนเอง

- การรับผลประโยชน์จากการที่ดำรงตำแหน่งหน้าที่
- การใช้ทรัพย์สินของราชการเพื่อประโยชน์ส่วนตน
- การใช้ข้อมูลลับของทางราชการ เพื่อแสวงหาประโยชน์แก่ตนเองและพวกพ้อง
- การรับงานนอกแล้วส่งผลต่อความเสียหายของหน่วยงานที่รับผิดชอบ
- การทำงานหลังจากออกจากตำแหน่งและเอื้อประโยชน์ต่อบริษัท
- การให้ของขวัญ ของกำนัล เพื่อหวังความก้าวหน้า
- การช่วยญาติมิตรให้ได้งานอย่างไม่เป็นธรรมในหน่วยงานที่ตนมีอำนาจ
- การซื้อ ขายตำแหน่ง การจ่ายผลประโยชน์ทั้ง ที่เป็นตัวเงินและประโยชน์รูปแบบอื่น เพื่อให้ได้มาซึ่งการเลื่อนระดับตำแหน่งหรือความดีความชอบพิเศษ

กิจกรรมที่มีความเสี่ยงของผลประโยชน์ทับซ้อนของเจ้าหน้าที่ เช่น

- การนำข้อมูลลับ/ข้อมูลภายในมาใช้หาประโยชน์ให้แก่ตนเองหรือพวกพ้อง
- หัวหน้าหน่วยงานซึ่งครอบครัวประกอบธุรกิจรับเหมาก่อสร้างแต่งตั้งให้ญาติ/คนสนิท/คนที่มีความสัมพันธ์ฉันญาติขึ้น เป็นผู้อำนวยการกองพัสดุ
- การช่วยญาติมิตรหรือคนสนิทให้ได้งานในหน่วยงานที่ตนมีอำนาจ
- การรับผลประโยชน์หรือการเรียกร้องสิ่งตอบแทนจากการปฏิบัติงานในหน้าที่ความรับผิดชอบ
- การรับงานนอกหรือการทำธุรกิจที่เบียดบังเวลาราชการ/งานโดยรวมของหน่วยงาน
- การทำงานหลังเกษียณให้กับหน่วยงานที่มีผลประโยชน์ขัดกับหน่วยงานต้นสังกัดเดิม
- การนำรถราชการไปใช้ในกิจธุระส่วนตัว และในหลายกรณีมีการเบิกค่าน้ำมันด้วย
- การนำบุคลากรของหน่วยงานไปใช้เพื่อการส่วนตัว
- การหาผลประโยชน์จากความไม่รู้ในระเบียบและข้อมูลของทางราชการของประชาชน โดยเรียกรับเงิน
- การกำหนดมาตรฐาน (Specification) ในสินค้าที่จะจัดซื้อ จัดจ้างให้บริษัทของตนหรือของพวกพ้องได้เปรียบหรือชนะในการประมูล
- การให้ข้อมูลการจัดซื้อ จัดจ้างแก่พรรคพวก/ญาติ เพื่อแสวงหาผลประโยชน์ในการประมูลหรือการจ้างเหมา รวมถึงการปกปิดข้อมูล เช่น การปิดประกาศหรือเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารล่าช้า หรือพ้นกำหนดการยื่นใบเสนอราคา เป็นต้น
- การรับงานจากภายนอกจนกระทบต่อการปฏิบัติหน้าที่ประจำ
- การใช้สิทธิในการเบิกจ่ายยาให้กับญาติแล้วนำมาใช้ที่คลินิกส่วนตัว
- การรับประโยชน์จากระบบการล็อกบัตรคิวให้แก่เจ้าหน้าที่หรือญาติเจ้าหน้าที่ในหน่วยงาน โดยผู้มีหน้าที่ดูแลบัตรคิวจะล็อกไว้มากกว่าที่หน่วยงานกำหนด และไปเรียกรับประโยชน์จากบัตรคิวที่ล็อกไว้ เกินเหล่านั้น จากผู้รับบริการที่ต้องการลัดคิว
- การรับเงินใต้โต๊ะ

มาตรการในการป้องกันของรัฐ

- กำหนดคุณสมบัติพึงประสงค์และคุณสมบัติต้องห้ามของเจ้าหน้าที่ของรัฐ เช่น ส.ส.ต้องไม่ดำรงตำแหน่งทางราชการหรือที่ปรึกษา เจ้าหน้าที่ของรัฐจะต้องไม่เป็นกรรมการบริษัท เป็นต้น
- การเปิดเผยข้อมูลทรัพย์สิน หนี้สิน และธุรกิจครอบครัวต่อสาธารณะ เช่น การแจ้งทรัพย์สินของเจ้าหน้าที่ของรัฐก่อนและหลังดำรงตำแหน่ง
- การกำหนดข้อพึงปฏิบัติ เพื่อสร้างกรอบพฤติกรรมให้เจ้าหน้าที่ของรัฐยึดมั่นในหลักจรรยาบรรณ ไม่ทำลายความเชื่อมั่นของสังคม หรือก่อให้เกิดวิกฤตศรัทธา

การปฏิบัติราชการโดยมีผลประโยชน์ทับซ้อนนั้น นอกจากจะผิดวินัยตามพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๕๑ แล้ว ยังอาจเป็นความผิดทางอาญาก็ด้วย

ตัวอย่างข้อไม่พึงปฏิบัติของเจ้าหน้าที่ของรัฐ

- เจ้าหน้าที่ของรัฐไม่พึงรับของตอบแทนที่เป็นเงิน และไม่ใช้ตัวเงินที่มีมูลค่าสูงเกินความเหมาะสม และได้มาโดยไม่ชอบ
- เจ้าหน้าที่ของรัฐ ไม่พึงตัดสินใจในหน้าที่การงาน โดยมีเรื่องของการเงินหรือการเมืองเข้ามาเกี่ยวข้อง
- เจ้าหน้าที่ของรัฐ ไม่พึงทำงานในตำแหน่งที่เกี่ยวข้องในภาคธุรกิจ หลังพ้นตำแหน่งหน้าที่ราชการ

หน่วยงานรับรองเรียนพฤติกรรมความขัดแย้งกันระหว่างผลประโยชน์ส่วนและผลประโยชน์ส่วนรวม เช่น

- สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดฉะเชิงเทรา
- สำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน
- ศูนย์ดำรงธรรม
- ศาลปกครอง
- สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (ป.ป.ช.)
- สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ (ป.ป.ท.)
- สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน (สตง.)

ตัวอย่างการกระทำที่ดีว่าเป็นความขัดแย้งกันระหว่างผลประโยชน์ส่วนตนและผลประโยชน์ส่วนรวม

นายฉกฉวย นักการเมืองท้องถิ่น ซึ่งสมัครแข่งขันเป็นนายกเทศมนตรี
คุยกับนางสารภีภรรยานอกสมรสที่สวนหลังบ้าน

การกระทำดังกล่าว ถือว่าเป็นความขัดแย้งกันระหว่างผลประโยชน์ส่วนตนและผลประโยชน์ส่วนรวม เพราะเป็นการใช้อำนาจในตำแหน่งหน้าที่ที่ต้องให้บริการแก่สาธารณะและต้องดำเนินการด้วยความบริสุทธิ์ยุติธรรมเพื่อประโยชน์ของประเทศชาติและประชาชนเป็นหลัก แต่กลับคำนึงถึงผลประโยชน์ของครอบครัวโดยให้ญาติ/ภรรยานอกสมรสมาเป็นคู่สัญญา และรับเหมางานกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ตนเองบริหารงานอยู่

นายประจวบ ผู้บริหารหน่วยงานกำกับดูแลกิจการโทรคมนาคมที่กำลังจะเกษียณ รับเชิญไปทานอาหารกลางวันกับนางนิตดา ผู้อำนวยการฝ่ายทรัพยากรบุคคล บริษัทผู้ให้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ยักษ์ใหญ่รายหนึ่ง

การกระทำดังกล่าวถือว่าเป็นความขัดแย้งกันระหว่างผลประโยชน์ส่วนตนและผลประโยชน์ส่วนรวม เพราะเป็นการทำให้หน่วยงานราชการเสียเปรียบและมักมีการใช้อำนาจที่มีในที่ทำงานเดิมส่งผลต่อการปฏิบัติงานของข้าราชการและไม่ยุติธรรมกับบริษัทเอกชนรายอื่นๆ

นายบุญชูเจ้าของกิจการนำเข้ารถยนต์ได้ไปติดต่อราชการที่กรมแห่งหนึ่งกับนางสาวปราณี

การกระทำดังกล่าวถือว่าเป็นความขัดแย้งกันระหว่างผลประโยชน์ส่วนตนและผลประโยชน์ส่วนรวม เพราะเจ้าหน้าที่ของรัฐได้เบียดบังเวลาและรายได้ของราชการไปเป็นของตัวเองและขาดการทุ่มเทในการปฏิบัติหน้าที่ ทำให้ประชาชนสูญเสียผลประโยชน์ที่ควรจะได้รับซึ่งในเวลาปฏิบัติงานก็จะเลือกปฏิบัติให้บริการเฉพาะรายที่ตนเอง ได้รับประโยชน์ก่อนประชาชนทั่วไปด้วย

จำคุก 2 ปี 6 เดือน “นาย กอ” ฐานใช้รถหลวงงานแต่งลูกสาว

ศาลอาญาพิพากษาจำคุก 2 ปี 6 เดือน ปรับ 10,000 บาท กรณีนายกอ นำรถหลวงอุปกรณ์ไปใช้ในงานแต่งลูกสาวสุดหรูทั้งที่บ้าน โรงแรม โดยศาลยังปรานี ลดเหลือจำคุก 2 ปีครึ่ง ปรับหนึ่งหมื่นบาท โทษจำคุกให้รอลงอาญา 2 ปี

ศาลอาญารัชดาอ่านคำพิพากษาในคดีที่อัยการเป็นโจทก์ยื่นฟ้องนายกอ ฐานเป็นเจ้าของพนักงานมีหน้าที่ซื้อ ทำ จัดการ หรือรักษาทรัพย์สินใดๆ ใช้อำนาจในตำแหน่งโดยทุจริตอันเป็นการเสียหายแก่รัฐและเป็นเจ้าพนักงานปฏิบัติหน้าที่ หรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบ หรือปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยทุจริต ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๕๑ และ ๑๕๗

จากกรณีเมื่อวันที่ ๑๓ มกราคม ๒๕๕๔ ขณะจำเลยดำรงตำแหน่งคณบดี...ได้ใช้อำนาจหน้าที่โดยทุจริตด้วยการสั่งให้เจ้าหน้าที่นำเก้าอี้ ๑๐๐ ตัว พร้อมผ้าปกคลุมเก้าอี้ เครื่องถ่ายวิดีโอ ๒ เครื่อง เครื่องเล่นวีดีโอ กล้องถ่ายรูป และผ้าเต็นท์หลายผืน เพื่อนำไปใช้ในงานวิवाห์บุตรสาวจำเลยที่บ้านพักส่วนตัว รวมทั้งรถยนต์ รถตู้ส่วนบุคคลอีก ๔ คัน เพื่อใช้รับส่งเจ้าหน้าที่เข้าร่วมพิธี และขนย้ายอุปกรณ์ทั้งที่บ้านพักและงานฉลองมงคลสมรสที่โรงแรม ซึ่งล้วนเป็นทรัพย์สินของทางราชการ

การกระทำของจำเลย นับเป็นการใช้อำนาจโดยทุจริต เพื่อประโยชน์ส่วนตัว อันเป็นการเสียหายแก่รัฐ ต่อมาเดือนกันยายน ๒๕๕๖ คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ หรือ ป.ป.ช. ได้ชี้มูลความผิดวินัยและอาญากับจำเลย โจทก์จึงขอให้ศาลพิพากษาลงโทษจำเลยตามความผิดด้วยครั้งแรกจำเลยให้การปฏิเสธ แต่ต่อมาให้การรับสารภาพไม่ต่อสู้คดี

ศาลพิเคราะห์พยานหลักฐานโจทก์แล้วเห็นว่ากรกระทำของจำเลยเป็นการทุจริตต่อตำแหน่งหน้าที่ตามฟ้องจึงพิพากษาให้จำคุก ๕ ปี และปรับ ๒๐,๐๐๐ บาท คำให้การรับสารภาพ เป็นประโยชน์แก่การพิจารณาคดี ลดโทษให้กึ่งหนึ่งคงจำคุกจำเลยไว้ ๒ ปี ๖ เดือน และปรับ ๑๐,๐๐๐ บาท

อย่างไรก็ดี จำเลยได้สำนึกผิดและชดใช้ค่าเสียหายคืนให้แก่รัฐทันที ประกอบกับเป็นแพทย์ทำคุณประโยชน์ต่อสังคมและไม่เคยต้องโทษจำคุกมาก่อน ศาลจึงเห็นควรให้รอลงอาญา

ตัวอย่างคิดแบบระบบฐานสิบ

ตอน “คนหลงใช้เงินหลง”

นางวันดี ตำแหน่งเจ้าพนักงานสาธารณสุขปฏิบัติงาน ได้รับแต่งตั้งให้เป็นกรรมการเก็บรักษาเงิน และเป็นเจ้าหน้าที่การเงินรับผิดชอบงานการเงินและบัญชี และมีอำนาจลงนามในใบถอนเงินกับเจ้าหน้าที่รายอื่น นางวันดีได้ถอนเงินออกจากบัญชีเงินฝากของสถานีนามมาย นำไปใช้จ่ายในเรื่องส่วนตัว จำนวน ๓๐๐,๐๐๐ บาท ต่อมาได้นำเงินจำนวนดังกล่าวมาคืนให้กับทางราชการแล้ว และพบว่ามีการเบิกจ่ายเงินโดยไม่มีเอกสารหลักฐานประกอบการจ่าย จำนวน ๒๐๐,๐๐๐ บาท นางวันดีให้การรับสารภาพว่าตนได้จัดทำเอกสารหลักฐานประกอบการเบิกจ่ายเงินเท็จขึ้นมาใหม่เพื่อให้มีจำนวนเงินคงเหลืออยู่จริงตรงตามรายงานงบเดือนส่งให้สำนักงานสาธารณสุขอำเภอเพื่อประกอบการจัดทำบัญชีเกณฑ์คงค้าง

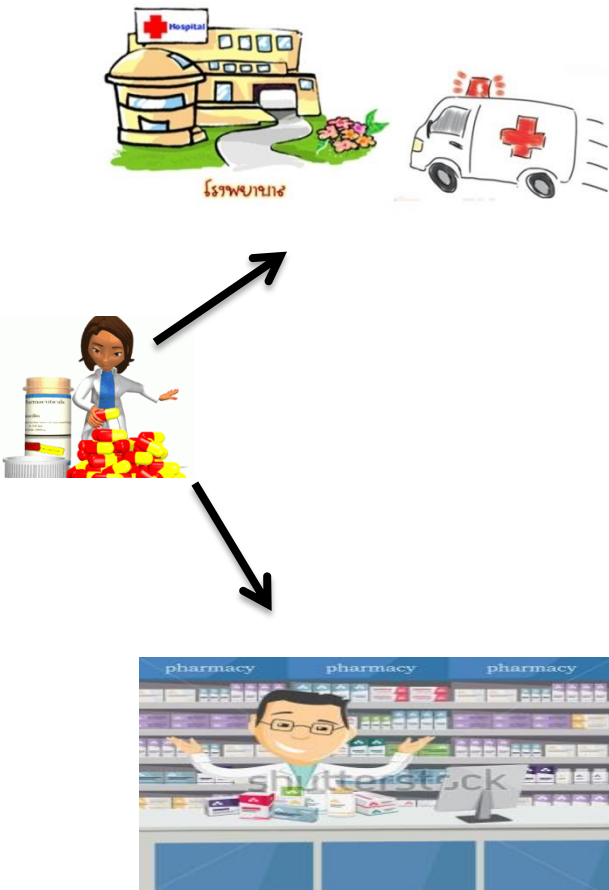
พฤติการณ์ของนางวันดีดังกล่าว เป็นการกระทำความผิดวินัยอย่างร้ายแรงฐานปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่ราชการโดยทุจริตตามมาตรา ๘๕ (๑) แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๕๑ ลงโทษไล่ออกจากราชการ

ตอน “ยักยอกยา”

นายยา ตำแหน่งเภสัชกรปฏิบัติการ ได้ยักยอกยาแก้หวัดสูตรผสมซูโดอีฟรีดรีนที่ตนดำเนินการสั่งซื้อจากบริษัทยาของเอกชนรวมจำนวน ๒๐๐,๐๐๐ เม็ด โดยยาดังกล่าวจำนวน ๕๐,๐๐๐ เม็ด ได้มีการสั่งซื้อในนามของโรงพยาบาลและนำเข้าคลังยาของโรงพยาบาลตามระบบ ส่วนอีกจำนวน ๑๕๐,๐๐๐ เม็ดนั้นได้สั่งซื้อในนามของโรงพยาบาลแต่นายยาเข้าร้านและจ่ายเงินเองโดยการสั่งซื้อในส่วนนี้นายยาได้ทำการปลอมลายมือชื่อของผู้อำนวยการโรงพยาบาลเพื่อใช้เป็นหลักฐานในการสั่งซื้อยาและได้นำยาดังกล่าวไปขายให้แก่บุคคลภายนอก

พฤติการณ์ของนายยาดังกล่าว เป็นการกระทำความผิดวินัยอย่างร้ายแรง ฐานปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่ราชการโดยมิชอบเพื่อให้เกิดความเสียหายอย่างร้ายแรงแก่ผู้หนึ่งผู้ใดหรือปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่ราชการโดยทุจริต ตามมาตรา ๘๕ (๑) แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๕๑

ตอน “โกงพระและโกงหลวง”

นางสาวกรรมสนอง ตำแหน่งเจ้าพนักงานการเงินและบัญชี ๕ มีหน้าที่รับ-จ่ายเงินสดประจำวัน และจ่ายเงินคืนให้แก่ผู้ป่วย และออกใบเสร็จรับเงินค่ารักษาพยาบาลตามสิทธิต่างๆ ของโรงพยาบาล นางสาวกรรมสนองได้รับเงินค่ารักษาพยาบาลจากผู้มารับบริการตามเอกสารเวชระเบียนและตามใบเสร็จรับเงิน (ต้นฉบับ) จำนวน ๔ ครั้ง รวมเป็นเงิน ๘,๔๐๐ บาท แต่เขียนสำเนาใบเสร็จรับเงินมีจำนวนน้อยกว่าต้นฉบับและนำเงินส่งให้กับโรงพยาบาลเป็นเงิน ๔,๔๐๐ บาท และได้นำเงินส่วนต่างไปใช้ประโยชน์ส่วนตัวรวมจำนวน ๔,๐๐๐ บาท เหตุที่ตรวจสอบพบการทุจริตดังกล่าวเพราะว่ามีพระภิกษุรูปหนึ่งได้นำใบเสร็จขอรับเงินค่าเลนส์ตาเทียมมาติดต่อเพื่อจะขอเงินคืน จำนวน ๔,๐๐๐ บาท เนื่องจากไม่ได้เปลี่ยนเลนส์ตา เมื่อตรวจสอบก็พบว่าสำเนาฉบับของใบเสร็จรับเงินฉบับดังกล่าว ระบุจำนวนเงินเพียง ๒,๐๐๐ บาท และเมื่อตรวจสอบข้อมูลย้อนหลังเทียบกับรายการค่ารักษาพยาบาลตามเอกสารเวชระเบียนคนไข้ในกับสำเนาใบเสร็จรับเงินแล้วพบว่าจำนวนเงินไม่ตรงกันอีก ๓ ฉบับ

พฤติกรรมของนางสาวกรรมสนองดังกล่าว เป็นการกระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรงฐานทุจริตต่อหน้าที่ราชการ ฐานปฏิบัติหน้าที่ราชการโดยจงใจไม่ปฏิบัติตามกฎหมายระเบียบของทางราชการ มติคณะรัฐมนตรี หรือนโยบายรัฐบาล อันเป็นเหตุให้เสียหายแก่ราชการอย่างร้ายแรง และฐานกระทำการอื่นใดอันได้ชื่อว่าเป็นผู้ประพฤติชั่วอย่างร้ายแรงตามมาตรา ๘๒ วรรคสาม มาตรา ๘๕ วรรคสอง และมาตรา ๙๘ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ จังหวัดได้มีคำสั่งลงโทษไล่นางกรรมสนองออกจากราชการ

ขออนุญาตไปดูงาน

แอบไปรับปริญญา

ตอน “ดูงานด้วย รับปริญญาด้วย”

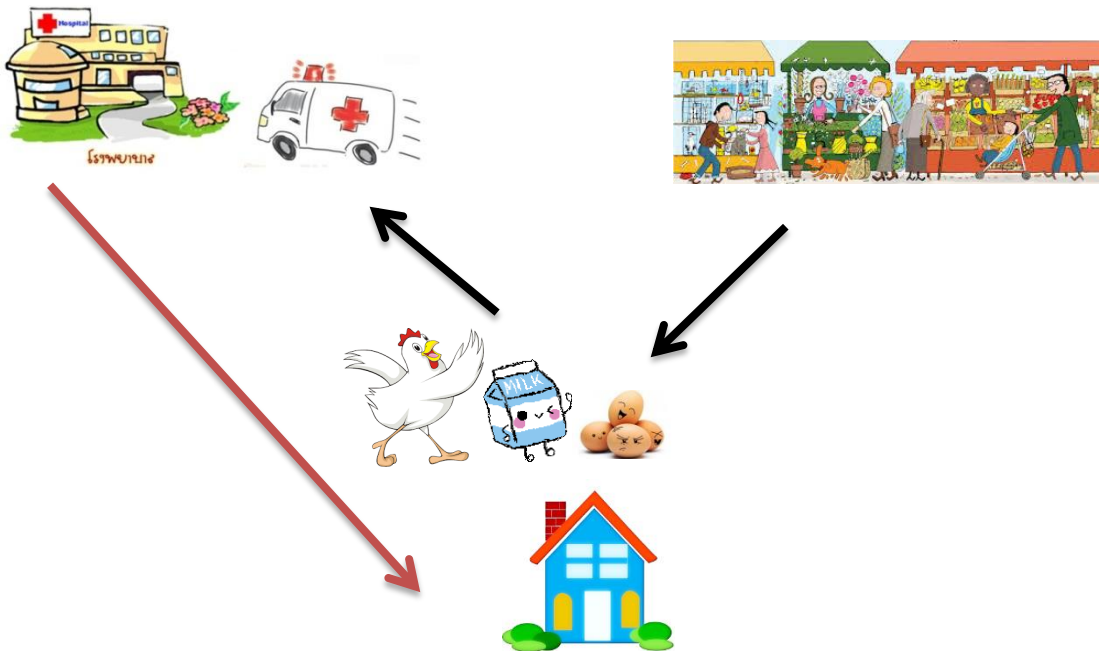
นายแดง เป็นผู้รับผิดชอบจัดทำโครงการศึกษาพัฒนาศักยภาพบุคลากรในการปฏิบัติงานด้านการสาธารณสุข เป็นเวลา ๗ วัน โดยคณะเจ้าหน้าที่ที่ไปศึกษาดูงานประกอบด้วยเจ้าหน้าที่จากสำนักงานสาธารณสุขจังหวัด สำนักงานสาธารณสุขอำเภอ โรงพยาบาลชุมชน และโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล ซึ่งได้เบิกจ่ายเงินราชการเป็นค่าพาหนะ ค่าเช่าที่พัก และอื่นๆ รวมประมาณสองแสนบาทเศษ ในระหว่างการเดินทางไปราชการเพื่อศึกษาดูงานในครั้งนี้ ปรากฏว่าเจ้าหน้าที่ที่ไปศึกษาดูงานนั้นล้วนเป็นผู้จบการศึกษาระดับปริญญาโทจากมหาวิทยาลัยของรัฐแห่งหนึ่งซึ่งมาเปิดสอนที่ในตัวจังหวัด และทั้งหมดก็ได้ไปข้อมรับและรับปริญญาที่มหาวิทยาลัยดังกล่าวจริงตามกำหนดการที่มหาวิทยาลัยได้แจ้งให้ทราบล่วงหน้าก่อนหน้าที่จะมีการจัดทำโครงการศึกษาดูงานดังกล่าวจริง ส่วนวันที่ไม่ได้มีการข้อมและรับปริญญา ก็ปรากฏว่าคณะเจ้าหน้าที่ทั้งหมดได้ไปศึกษาดูงานจริง รวม ๕ แห่ง โดยศึกษาดูงานในจังหวัด ก. (ที่มหาวิทยาลัยตั้งอยู่) จำนวน ๔ แห่ง คือ ที่สำนักงานสาธารณสุขอำเภอ ๑ แห่ง ที่มหาวิทยาลัยของรัฐ ๑ แห่ง และโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพ ๒ แห่ง และไปที่จังหวัด ข. ซึ่งอยู่ติดกับจังหวัด ก. ได้ไปศึกษาดูงานที่โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล ๑ แห่ง ทั้งนี้ในการศึกษาดูงานแต่ละแห่งได้มีการมอบของที่ระลึกให้กับหน่วยงานและที่โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล ค. ปรากฏว่าได้มีการลงนามไว้ในสมุดเยี่ยมด้วย ต่อมาภายหลังได้มีการคืนเงินที่เบิกจ่ายให้กับทางราชการครบถ้วนแล้ว

พฤติกรรมของนายแดงดังกล่าว เป็นการกระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรงฐานอาศัยตำแหน่งหน้าที่ราชการของตนหาประโยชน์ให้แก่ตนหรือผู้อื่นตามมาตรา ๘๓ (๓) และมาตรา ๘๔ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๕๑ ลงโทษตัดเงินเดือนร้อยละ ๔ เป็นเวลา ๓ เดือนจากราชการ

ตอน “เก็บกลับบ้าน”

นางเก็บ ตำแหน่งโภชนากร ๕ มีหน้าที่ดูแลอาหารผู้ป่วย กำหนดเมนูอาหารสั่งซื้อตามเมนูรายวัน และถือกุญแจสต็อกอาหาร นางเก็บได้ขึ้นเวรปฏิบัติงานติดต่อกัน ๔ วัน เพียงคนเดียว โดยในวันสุดท้าย คือ วันที่ ๒๔ กรกฎาคม ๒๕๔๙ เวลาประมาณ ๑๘.๓๐ น. ยามของโรงพยาบาลได้พบเห็นนางสาวหน่อย ลูกจ้างชั่วคราว ลูกน้องของนางเก็บ ขนกล่องกระดาษภายในบรรจุโครงไก่ ออกไก่ และขนกระเป๋าสีดำภายในบรรจุไข่ไก่ จำนวน ๓๐ ฟอง และนมสด UHT จำนวน ๑๒ กล่อง นำออกมาจากโรงครัว ยามจึงได้ขอตรวจค้นและพบสิ่งของดังกล่าวและถ่ายรูปเก็บไว้เป็นหลักฐาน นางเก็บอ้างว่าของทั้งหมดเป็นของส่วนตัวที่ซื้อจากร้านค้า ยามจึงยอมให้นำของทั้งหมดออกไป หลังจากนั้นนางเก็บได้ติดต่อร้านค้าที่ประมูลอาหารได้ในโรงพยาบาลขอให้ร้านออกไปเสิร์ฟรับเงินให้โดยระบุรายการ ๓ รายการ คือ โครงไก่ ๑๐ กิโลกรัม ไข่ไก่ ๓๐ ฟอง นมพร้อมมันเนย ๑ โหล เจ้าของร้านค้าได้ออกใบเสร็จรับเงินลงวันที่ ๒๕ กรกฎาคม ๒๕๔๙ นำไปให้ในตอนเช้า ต่อมาในตอนเย็นนางเก็บได้โทรศัพท์ติดต่อเจ้าของร้านค้า ขอให้ออกไปเสิร์ฟย้อนหลังเป็นวันที่ ๒๔ กรกฎาคม ๒๕๔๙ แต่เจ้าของร้านได้ปฏิเสธ นางเก็บอ้างว่า “ในตอนเช้าเวลาประมาณ ๐๘.๓๐ น. ตนได้ขับรถยนต์ของตนไปจอดที่ตลาด ได้ซื้อโครงไก่ ๑๐ กิโลกรัม จากร้านค้า ๓ ร้าน โดยนำโครงไก่ ๓ กิโลกรัม ๒ ถุง และ ๔ กิโลกรัม ๑ ถุง และซื้อไข่ไก่ ๓๐ ฟอง นม UHT โฟมอสต์ ๑ โหล ได้นำมาใส่รถยนต์ของตน และขับรถยนต์กลับบ้านที่โรงพยาบาลเวลาประมาณ ๐๙.๓๐ น. จากนั้นได้นำโครงไก่เก็บไว้ในตู้เย็นของฝ่ายโภชนากร ส่วนนมและไข่ไก่ออกไปเก็บไว้ในห้องทำงาน โดยขนของขึ้นไป ๒ เทียว ในตอนเย็นเวลาประมาณ ๑๘.๐๐ น. ได้นำโครงไก่ทั้ง ๓ ถุง ออกจากตู้เย็น นำมาวางซ้อนกันลงในถุงดำ และนำถุงดำใส่ลงในลังกระดาษน้ำส้ม อสร. ซึ่งเป็นลังเปล่าและใส่รถเข็น ส่วนไข่ไก่และนมอยู่ในกระเป๋าสะพายสีดำอยู่แล้ว” จากการสอบสวนเห็นว่าการนำโครงไก่ ๑๐ กิโลกรัมไปเก็บไว้ในตู้เย็นของฝ่ายโภชนากร ก็เป็นการสมควรเนื่องจากเกรงว่าโครงไก่มีกลิ่นเหม็นกว่าจะนำกลับบ้าน สำหรับไข่ไก่และนม UHT โฟมอสต์ เหตุใดจะต้องนำไปไว้ในห้องทำงานสามารถเก็บไว้ในรถยนต์ได้ซึ่งรถยนต์ก็จอดในโรงรถ ไม่ถูกแดด อันจะเหตุให้ไข่ไก่และนมเสียง่าย ซึ่งเป็นเหตุผลไม่เพียงพอ และนางเก็บได้นำใบเสร็จรับเงินลงวันที่ ๒๕ กรกฎาคม ๒๕๔๙ ของร้านค้าดังกล่าวมาอ้างว่าได้ซื้อโครงไก่ ไข่ไก่ และนมจากร้านค้า หากนางเก็บซื้อของจากตลาด เหตุใดต้องไปขอใบเสร็จรับเงินจากร้านค้าซึ่งไม่ตรงกับข้อเท็จจริง นอกจากนี้นางเก็บได้ถือกุญแจสต็อกอาหารเพียงผู้เดียวและไม่มีการตรวจสอบอาหารแห่งประจำวัน อีกทั้งได้อยู่เวรวันหยุดราชการต่อเนื่องกัน ๔ วัน แต่เพียงผู้เดียว ในการปฏิบัติงานมีช่องทางในการนำอาหารสดและอาหารแห้งออกนอกโรงพยาบาลได้ และนางเก็บจะนำกระเป๋าสีดำใบใหญ่ถือมาทำงานทุกวัน มีโอกาสที่จะนำสิ่งของต่างๆ ของโรงพยาบาลนำกลับไปได้ และยามรายงานว่าพบเห็นนางเก็บมักขนกล่องกระดาษใส่ของพร้อมกระเป๋าสีดำใส่ของออกจากโรงครัว ในตอนเย็นหลังเลิกงานประมาณ ๑๘.๐๐ น. บ่อยครั้ง และในวันที่ ๒๔ กรกฎาคม ๒๕๔๙ ซึ่งเป็นวันเกิดเหตุ ได้มีรายการซื้อโครงไก่ ออกไก่ และไข่ไก่ เช่นเดียวกัน แต่สำหรับนม UHT โฟมอสต์ได้มีการซื้อไว้ก่อนแล้ว ซึ่งเป็นยี่ห้อและขนาดเหมือนกัน ส่วนนางสาวหน่อยนั้น นางเก็บมักจะเรียกมาช่วยขนของ รวมทั้งในวันเกิดเหตุนางเก็บก็ได้ให้ช่วยเข็นรถเข็นซึ่งมีลังกระดาษบรรจุโครงไก่ ออกไก่ รวมทั้งช่วยถือกระเป๋าสีดำภายในบรรจุไข่ไก่ออกไก่ จากการสอบสวนจึงน่าจะเชื่อว่าโครงไก่ ออกไก่ ไข่ไก่จำนวน ๓๐ ฟอง และนมสด UHT จำนวน ๑๒ กล่อง ที่นางเก็บนำไปเมื่อวันที่ ๒๔ กรกฎาคม ๒๕๔๙ นั้น เป็นของโรงพยาบาลที่จัดซื้อไว้เพื่อประกอบอาหารสำหรับผู้ป่วยของโรงพยาบาล

พฤติกรรมของนางเก็บดังกล่าวเป็นการกระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรง ฐานอาศัยอำนาจหน้าที่ราชการของตนหาผลประโยชน์ให้แก่ตน ตามมาตรา ๘๒ วรรคสอง และฐานประพฤติชั่ว ตามมาตรา ๙๘ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ ลงโทษลดขั้นเงินเดือน จำนวน ๑ ขั้น

ตอน “ถอนเพลิน”

นางแก่นจันทร์ ตำแหน่งเจ้าพนักงานทันตสาธารณสุขชำนาญงาน มีหน้าที่รับผิดชอบงานการเงินของสถานีอนามัย โดยมีหน้าที่จัดทำเอกสารขออนุมัติเบิกจ่ายเงินค่าตอบแทนเจ้าหน้าที่ ค่าสาธารณูปโภค ค่าจัดซื้อจัดจ้างของสถานีอนามัย นางแก่นจันทร์ได้ถอนเงินของสถานีอนามัยจากบัญชีธนาคารหลายครั้งโดยไม่มีเอกสารการอนุมัติและหลักฐานการจ่ายในงานราชการ รวมเป็นเงิน ๕๑๖,๐๐๐ บาท

พฤติกรรมของนางแก่นจันทร์ดังกล่าว เป็นการกระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรงฐานปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่ราชการโดยทุจริต ตามมาตรา ๘๕ (๑) แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๕๑ ลงโทษไล่ออกจากราชการ

ตอน “ของหมอดีกว่า”

นางสาวอิมเอม ตำแหน่งเจ้าพนักงานทันตสาธารณสุขปฏิบัติงาน มีหน้าที่รักษาพยาบาลทางด้านทันตกรรม ได้นำชุดใหม่ชุดฟัน น้ำยาบ้วนปาก และยาสีฟันแอมเวย์ของตนเองมาจำหน่ายให้กับผู้มารับบริการทันตกรรมที่บนโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลในราคาชุดละ ๕๐๐ บาท โดยอ้างว่าเป็นเวชภัณฑ์ที่ไม่มีจำหน่ายในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลและไม่ได้ออกไปเสร็จรับเงินให้และต่อมาได้มีการร้องเรียนเรื่องดังกล่าวขึ้น

พฤติกรรมของนางสาวอิมเอมดังกล่าว เป็นการกระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรงฐานอาศัยตำแหน่งหน้าที่ราชการของตนหาผลประโยชน์ให้แก่ตนเอง ตามมาตรา ๘๓ (๓) ประกอบมาตรา ๘๔ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๕๑ ลงโทษตัดเงินเดือนจำนวน ๕% เป็นเวลา ๑ เดือน (หมายเหตุเรื่องการนำยาหรือเวชภัณฑ์ส่วนตัวมาให้บริการบนหน่วยบริการหรือบ้านพักของทางราชการแล้วเก็บเงินเป็นประโยชน์ส่วนตัวนั้น อ.ก.พ.กระทรวงสาธารณสุข ได้กำหนดมาตรฐานโทษการลงโทษให้ลงโทษตัดเงินเดือนเป็นอย่างต่ำ)

ตอน “ฝากพิเศษ”

นายสมหวัง ตำแหน่งนายแพทย์ชำนาญการ มีหน้าที่ตรวจรักษาผู้ป่วย ผ่าตัดและหัตถการทางสูติรีเวชทั้งหมด นายสมหวังได้ทำการรับฝากครรภ์พิเศษในโรงพยาบาลของทางราชการ หลังจากที่ทำคลอดเสร็จแล้วผู้ป่วย หรือญาติผู้ป่วยจะนำเงินใส่ซองมาให้กับนายสมหวังเป็นค่าฝากพิเศษและทำคลอด รายละ ๓,๐๐๐ บาท ต่อมาได้มีผู้ร้องเรียนเรื่องดังกล่าวขึ้น จากการสอบสวนนายสมหวังให้การรับว่าตนได้กระทำการดังกล่าวจริง และได้รับเงินค่าฝากครรภ์พิเศษดังกล่าว และมีบางรายเมื่อทำคลอดเสร็จแล้วก็เย็บเฉยไม่ยอมจ่ายเงินให้ (เบี้ยว)

พฤติกรรมของนายสมหวังดังกล่าว เป็นการกระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรงฐานอาศัยตำแหน่งหน้าที่ราชการของตนหาผลประโยชน์ให้แก่ตนเอง ตามมาตรา ๘๓ (๓) ประกอบมาตรา ๘๔ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๕๑ สมควรลงโทษภาคทัณฑ์ แต่เนื่องจากนายสมหวังไม่เคยกระทำความผิดวินัยมาก่อนและปฏิบัติหน้าที่มาด้วยดีโดยตลอด จึงงดโทษให้และให้ว่ากล่าวตักเตือนเป็นลายลักษณ์อักษร

ตอน “คนหลง กัปรถยนต์หลง”

นายสรราชัย ตำแหน่งผู้อำนวยการโรงพยาบาล ได้เบียดบังทรัพย์สินของทางราชการนำไปใช้ประโยชน์ส่วนตัว โดยนำบิลน้ำมันของโรงพยาบาลไปเขียนเติมน้ำมันใส่รถยนต์ส่วนตัวยี่ห้อฮอวลโว่ และรถจักรยานยนต์เชอโรกี แล้วเบิกจ่ายเงินค่าน้ำมันจากเงินบำรุงของโรงพยาบาล เป็นระยะเวลา ๓ ปี รวมจำนวน ๒๓๒ ครั้ง เป็นเงินรวม ๒๙๐,๐๐๐ บาท ทั้งที่นายสรราชัยก็นำรถยนต์ราชการไปใช้ทั้งในเวลาราชการและนอกเวลาราชการอีกด้วย

พฤติกรรมของนายสรราชัยดังกล่าวเป็นการกระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรง ฐานปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่ราชการโดยทุจริต ตามมาตรา ๘๕ (๑) แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๕๑ ลงโทษไล่ออกจากราชการ

ตอน “เป็นคนหลงก็ต้องใช้ของหลง”

นายดวงดี ตำแหน่งสาธารณสุขอำเภอ (นักวิชาการสาธารณสุขชำนาญการ) ถูกร้องเรียนว่า นอกจากนำรถยนต์ราชการซึ่งตามระเบียบถือว่าเป็นรถยนต์ส่วนกลางไปใช้ในงานราชการ เช่น ใช้เดินทางไปประชุม หรือออกตรวจราชการท้องที่แล้วยังได้นำรถราชการไปใช้ในทางส่วนตัวด้วย เช่น ใช้รับส่งภรรยาและลูก เที่ยวพักผ่อนชายทะเลกับครอบครัว ใช้ไปงานสังคมต่างๆ ใช้ไปเรียนปริญญาโท ใช้พาภรรยาและบุตรไปเที่ยวตามห้างสรรพสินค้า ในตัวจังหวัด และใช้ขับไปเพื่อให้ภรรยานำไปขายที่ตลาดนัดเป็นประจำ และการใช้รถราชการในเรื่องส่วนตัวก็เคยเกิดอุบัติเหตุและใช้เงินของทางราชการทำการซ่อมแซม นายดวงดีได้ให้การปฏิเสธและอ้างว่าที่อื่นเขาก็ทำแบบนี้กันทั้งนั้นไม่เห็นเป็นอะไร สงสัยมีคนกลั่นแกล้งตน เนื่องจากตนเป็นคนหนึ่งที่สมัครเข้าคัดเลือกเพื่อเลื่อนเป็นสาธารณสุขอำเภอเมือง (นักวิชาการสาธารณสุขชำนาญการพิเศษ) ที่กำลังว่างอยู่ เรื่องนี้เมื่อสอบสวนแล้วก็ปรากฏว่าเรื่องที่ร้องเรียนดังกล่าวเป็นความจริงทุกประการ นอกจากนี้ยังพบว่า นายดวงดีได้นำรถยนต์ราชการไปเก็บไว้ที่บ้านพักส่วนตัวทุกวัน โดยไม่ได้ขออนุญาตต่อผู้ว่าราชการจังหวัดให้ถูกต้องตามระเบียบเกี่ยวกับรถราชการ และในการใช้รถนั้นก็ไม่มีใบขออนุญาตการใช้รถราชการ และไม่มีการบันทึกเลขไมล์ของรถตามที่กำหนดไว้ในระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยรถราชการ พ.ศ. ๒๕๒๓ และระเบียบของสำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุขเกี่ยวกับรถและการใช้รถราชการ

พฤติกรรมของนายดวงดีดังกล่าว เป็นการกระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรง ฐานไม่ปฏิบัติตามระเบียบแบบแผนของทางราชการ และฐานอาศัยหรือยอมให้ผู้อื่นอาศัยตำแหน่งหน้าที่ราชการของตนหาผลประโยชน์ให้แก่ตนเองและผู้อื่น ตามมาตรา ๘๒ (๒) และมาตรา ๘๓ (๓) ประกอบมาตรา ๘๔ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๕๑ ลงโทษตัดเงินเดือน จำนวน ๕% เป็นเวลา ๑ เดือน

ตอน “อย่าเถียง มันเป็นรถหลวงแล้ว”

นายบุญมี ตำแหน่งหัวหน้าสถานีอนามัย ได้รับมอบรถยนต์จากบริษัทเอกชนซึ่งบริจาคให้เพื่อใช้ในงานราชการเมื่อวันเดปานโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล หลังจากนั้นนายบุญมีได้ใช้รถยนต์คันดังกล่าว ทั้งในเรื่องส่วนตัวและงานราชการ โดยเป็นผู้ใช้และดูแลรักษารถเพียงคนเดียวในวันหยุดราชการ นายบุญมีได้นำรถยนต์ดังกล่าวไปเก็บไว้ที่บ้านพักส่วนตัวโดยไม่ได้ขออนุญาตให้ถูกต้องตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยรถราชการ พ.ศ. ๒๕๒๓ นอกจากนี้ นายบุญมียังแกะตราและข้อความที่ระบุว่าเป็นรถของทางราชการที่ผู้บริจาคจัดทำมาให้นั้นออก นายบุญมีอ้างว่าตนไม่มีความผิด รถนั้นไม่ใช่รถของทางราชการ เพราะจากหลักฐานสมุดคู่มือการจดทะเบียนรถยนต์ทางผู้บริจาคยังไม่ได้โอนทะเบียนให้เป็นของทางราชการ และตั้งแต่ได้รับบริจาคมาเป็นเวลา ๘ เดือน ก็ยังไม่ได้เบิกค่าน้ำมันเชื้อเพลิงหรือค่าซ่อมแซมจากเงินของทางราชการ เรื่องนี้เป็นความเข้าใจที่ผิด เพราะตามกฎหมายเมื่อมีการบริจาคก็ถือว่าเป็นทรัพย์สินของทางราชการแล้ว

พฤติกรรมของนายบุญมีดังกล่าว เป็นการกระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรง ฐานไม่ปฏิบัติหน้าที่ราชการให้เป็นไปตามกฎหมายและระเบียบของทางราชการและฐานไม่ปฏิบัติตามระเบียบและแบบแผนของทางราชการ และฐานอาศัยตำแหน่งหน้าที่ราชการของตนหาผลประโยชน์ให้แก่ตนเอง ตามมาตรา ๘๒ (๒) และมาตรา ๘๓ (๓) ประกอบมาตรา ๘๔ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๕๑ ลงโทษตัดเงินเดือน จำนวน ๕% เป็นเวลา ๒ เดือน

ตอน “อบ...ลม”

นายทองดี ข้าราชการ ได้ยืมเงินราชการและลงชื่อในโครงการอบรมโดยเป็นผู้เสนอโครงการอบรมทางด้านสุขภาพ รวมจำนวน ๒ วัน นายทองดีได้จัดทำเอกสารหลักฐานขออนุมัติเบิกจ่ายเงินตามโครงการอบรมส่งให้กับฝ่ายการเงินเพื่อหักล้างเงินยืมสำหรับเป็นค่าอาหารว่างและเครื่องดื่ม เป็นจำนวน ๑๐,๖๐๐ บาท โดยลงลายมือชื่อผู้เข้ารับการอบรมในเอกสารประกอบการหักล้างเงินยืมนั้นมีใช่เป็นลายมือชื่อที่แท้จริงของผู้เข้ารับการอบรมแต่เป็นลายมือชื่อปลอม และมีได้มีการจัดอบรมตามโครงการดังกล่าวแต่อย่างใด

พฤติการณ์ของนายทองดีดังกล่าว เป็นการกระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรง ฐานปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่ราชการโดยมิชอบ เพื่อให้เกิดความเสียหายอย่างร้ายแรงแก่ผู้หนึ่งผู้ใด หรือปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่ราชการโดยทุจริต ตามมาตรา ๘๕ (๑) แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๕๑ ลงโทษไล่ออกจากราชการ

ตอน “อบจนถูกออก”

นายทองเต็ม ตำแหน่งนักวิชาการสาธารณสุขชำนาญการ มีหน้าที่รับผิดชอบโครงการอบรมนักเรียนเกี่ยวกับการป้องกันโรค นายทองเต็มได้จัดทำใบสำคัญรับเงินแล้วให้ผู้รับจ้างลงชื่อรับเงินเป็นค่าจ้างทำอาหารให้กับผู้เข้าอบรมเป็นเงินจำนวน ๓๐,๐๐๐ บาท โดยเป็นค่าอาหารรายหัวๆ ละ ๑๕๐ บาท นอกจากนี้ยังได้จัดทำใบสำคัญรับเงินค่าสมนาคุณวิทยากรรวมเป็นเงิน ๑๔,๐๐๐ บาท ให้วิทยากรที่มาบรรยายลงชื่อเป็นผู้รับเงิน แต่ความจริงไม่ได้มีการจ่ายเงินให้กับวิทยากรแต่อย่างใด

พฤติกรรมของนายทองเต็มดังกล่าวเป็นการกระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรง ฐานปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่ราชการโดยทุจริต ตามมาตรา ๘๕ (๑) แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๕๑ ลงโทษไล่ออกจากราชการ

กฎหมายที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับความขัดแย้งกันระหว่างผลประโยชน์ส่วนตัวและผลประโยชน์ส่วนรวม

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒

มาตรา ๔ ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้

“เจ้าหน้าที่ของรัฐ” หมายความว่า ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ข้าราชการหรือพนักงานส่วนท้องถิ่นซึ่งมีตำแหน่ง หรือเงินเดือนประจำ พนักงานหรือบุคคลผู้ปฏิบัติงานในรัฐวิสาหกิจหรือหน่วยงานของรัฐ ผู้บริหารท้องถิ่นและสมาชิกสภาท้องถิ่นซึ่งมิใช่ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง เจ้าพนักงานตามกฎหมายว่าด้วยลักษณะปกครองท้องที่ และให้หมายความรวมถึงกรรมการ อนุกรรมการ ลูกจ้างของส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ หรือหน่วยงานของรัฐ และบุคคลหรือคณะบุคคลซึ่งใช้อำนาจหรือได้รับมอบให้ใช้อำนาจทางการปกครองของรัฐ ในการดำเนินการอย่างใดอย่างหนึ่งตามกฎหมาย ไม่ว่าจะเป็นการจัดตั้งขึ้นในระบบราชการ รัฐวิสาหกิจ หรือกิจการอื่นของรัฐ

หมวด ๘

การขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนบุคคลและประโยชน์ส่วนรวม

มาตรา ๑๐๐ ห้ามมิให้เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้ใดดำเนินการ ดังต่อไปนี้

(๑) เป็นคู่สัญญาหรือมีส่วนได้เสียในสัญญาที่ทำกับหน่วยงานของรัฐที่เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้นปฏิบัติหน้าที่ในฐานะที่เป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐซึ่งมีอำนาจกำกับ ดูแล ควบคุม ตรวจสอบ หรือดำเนินคดี

(๒) เป็นหุ้นส่วนหรือผู้ถือหุ้นในห้างหุ้นส่วนหรือบริษัทที่เข้าเป็นคู่สัญญากับหน่วยงานของรัฐที่เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้นปฏิบัติหน้าที่ในฐานะที่เป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐซึ่งมีอำนาจกำกับ ดูแล ควบคุม ตรวจสอบ หรือดำเนินคดี

(๓) รับสัมปทานหรือคงถือไว้ซึ่งสัมปทานจากรัฐ หน่วยงานราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือราชการส่วนท้องถิ่น หรือเข้าเป็นคู่สัญญากับรัฐ หน่วยงานราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือราชการ

ส่วนท้องถิ่นอันมีลักษณะเป็นการผูกขาดตัดตอน ทั้งนี้ ไม่ว่าโดยทางตรงหรือทางอ้อม หรือเป็นหุ้นส่วนหรือผู้ถือหุ้นในห้างหุ้นส่วนหรือบริษัทที่รับสัมปทานหรือเข้าเป็นคู่สัญญาในลักษณะดังกล่าว

(๔) เข้าไปมีส่วนได้เสียในฐานะเป็นกรรมการ ที่ปรึกษา ตัวแทน พนักงานหรือลูกจ้างในธุรกิจของเอกชนซึ่งอยู่ภายใต้การกำกับ ดูแล ควบคุม หรือตรวจสอบของหน่วยงานของรัฐที่เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้นสังกัดอยู่หรือปฏิบัติหน้าที่ในฐานะเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐ ซึ่งโดยสภาพของผลประโยชน์ของธุรกิจของเอกชนนั้นอาจขัดหรือแย้งต่อประโยชน์ส่วนรวม หรือประโยชน์ทางราชการ หรือกระทบต่อความมีอิสระในการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้น

เจ้าหน้าที่ของรัฐตำแหน่งใดที่ต้องห้ามมิให้ดำเนินกิจการตามวรรคหนึ่งให้เป็นไปตามที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

ให้นำบทบัญญัติในวรรคหนึ่งมาใช้บังคับกับคู่สมรสของเจ้าหน้าที่ของรัฐตามวรรคสอง โดยให้ถือว่าการดำเนินกิจการของคู่สมรสดังกล่าว เป็นการดำเนินกิจการของเจ้าหน้าที่ของรัฐ

มาตรา ๑๐๑ ให้นำบทบัญญัติมาตรา ๑๐๐ มาใช้บังคับกับการดำเนินกิจการของผู้ซึ่งพ้นจากการเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐมาแล้วยังไม่ถึงสองปีโดยอนุโลม เว้นแต่การเป็นผู้ถือหุ้นไม่เกินร้อยละห้าของจำนวนหุ้นทั้งหมดที่จำหน่ายได้ในบริษัทมหาชนจำกัด ซึ่งมีใช้บริษัทที่เป็นคู่สัญญากับหน่วยงานของรัฐตามมาตรา ๑๐๐ (๒) ที่ได้รับอนุญาตตามกฎหมายว่าด้วยหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์

มาตรา ๑๐๒ บทบัญญัติมาตรา ๑๐๐ มิให้นำมาใช้บังคับกับการดำเนินกิจการของเจ้าหน้าที่ของรัฐ ซึ่งหน่วยงานของรัฐที่มีอำนาจกำกับ ดูแล ควบคุม หรือตรวจสอบการดำเนินงานของบริษัทจำกัดหรือบริษัทมหาชนจำกัดมอบหมายให้ปฏิบัติหน้าที่ในบริษัทจำกัดหรือบริษัทมหาชนจำกัดที่หน่วยงานของรัฐถือหุ้นหรือเข้าร่วมทุน

มาตรา ๑๐๓ ห้ามมิให้เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้ได้รับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดจากบุคคลนอกเหนือจากทรัพย์สินหรือประโยชน์อันควรได้ตามกฎหมาย หรือกฎ ข้อบังคับที่ออกโดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย เว้นแต่การรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดโดยธรรมจรรยา ตามหลักเกณฑ์และจำนวนที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนด

บทบัญญัติในวรรคหนึ่งให้ใช้บังคับกับการรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดของผู้ซึ่งพ้นจากการเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐมาแล้วยังไม่ถึงสองปีด้วยโดยอนุโลม

มาตรา ๑๐๓/๑ บรรดาความผิดที่บัญญัติไว้ในหมวดนี้ ให้ถือเป็นความผิดฐานทุจริตต่อหน้าที่หรือความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการหรือความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรมตามประมวลกฎหมายอาญาด้วย

มาตรา ๑๒๒ เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้ใดฝ่าฝืนบทบัญญัติมาตรา ๑๐๐ มาตรา ๑๐๑ หรือมาตรา ๑๐๓ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปี หรือปรับไม่เกินหกหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

กรณีความผิดตามมาตรา ๑๐๐ วรรคสาม หากเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้ใดพิสูจน์ได้ว่า ตนมิได้รู้เห็นยินยอมด้วยในการที่คู่สมรสของตนดำเนินกิจการตามมาตรา ๑๐๐ วรรคหนึ่ง ให้ถือว่าผู้นั้นไม่มีความผิด

ประกาศคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ เรื่อง หลักเกณฑ์การรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดโดยธรรมจรรยา ของเจ้าหน้าที่ของรัฐ พ.ศ. ๒๕๕๓

ข้อ ๓ ในประกาศนี้

“การรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดโดยธรรมจรรยา” หมายความว่า การรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดจากญาติหรือจากบุคคลที่ให้อำนาจในโอกาสต่าง ๆ โดยปกติตามขนบธรรมเนียม ประเพณี หรือวัฒนธรรม หรือให้อำนาจตามมารยาทที่ปฏิบัติกันในสังคม

“ญาติ” หมายความว่า ผู้บุพการี ผู้สืบสันดาน พี่น้องร่วมบิดามารดาหรือร่วมบิดาหรือมารดาเดียวกัน ลุง ป้า น้า อา คู่สมรส ผู้บุพการีหรือผู้สืบสันดานของคู่สมรส บุตรบุญธรรมหรือผู้รับบุตรบุญธรรม

“ประโยชน์อื่นใด” หมายความว่า สิ่งที่มีมูลค่า ได้แก่ การลดราคา การรับความบันเทิง การรับบริการ การรับการฝึกอบรม หรือสิ่งอื่นใดในลักษณะเดียวกัน

ข้อ ๔ ห้ามมิให้เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้ใดรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดจากบุคคล นอกเหนือจากทรัพย์สินหรือประโยชน์อันควรได้ตามกฎหมาย หรือกฎ ข้อบังคับ ที่ออกโดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย เว้นแต่การรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใด โดยธรรมจรรยาตามที่กำหนดไว้ในประกาศนี้

ข้อ ๕ เจ้าหน้าที่ของรัฐจะรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดโดยธรรมจรรยาได้ ดังต่อไปนี้

(๑) รับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดจากญาติซึ่งให้โดยเสน่หาตามจำนวนที่เหมาะสมตามฐานะรูป

(๒) รับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดจากบุคคลอื่นซึ่งมิใช่ญาติมีราคาหรือมูลค่าในการรับจากแต่ละบุคคล แต่ละโอกาสไม่เกินสามพันบาท

(๓) รับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดที่การให้นั้นเป็นการให้ในลักษณะให้กับบุคคลทั่วไป

ข้อ ๖ การรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดจากต่างประเทศ ซึ่งผู้ให้มิได้ระบุให้เป็นของส่วนตัวหรือมีราคาหรือมูลค่าเกินกว่าสามพันบาท ไม่ว่าจะระบุเป็นของส่วนตัวหรือไม่ แต่มีเหตุผลความจำเป็นที่จะต้องรับไว้เพื่อรักษาไมตรี มิตรภาพ หรือความสัมพันธ์อันดีระหว่างบุคคล ให้เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้นรายงานรายละเอียดข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการรับทรัพย์สินหรือประโยชน์ดังกล่าวให้ผู้บังคับบัญชาทราบโดยเร็ว หากผู้บังคับบัญชาเห็นว่าไม่มีเหตุที่จะอนุญาตให้เจ้าหน้าที่ผู้นั้นยึดถือทรัพย์สินหรือประโยชน์ดังกล่าวไว้เป็นประโยชน์ส่วนบุคคล ให้เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้นส่งมอบทรัพย์สินให้หน่วยงานของรัฐที่เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้นสังกัดโดยทันที

ข้อ ๗ การรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดที่ไม่เป็นไปตามหลักเกณฑ์ หรือมีราคาหรือมีมูลค่ามากกว่าที่กำหนดไว้ในข้อ ๕ ซึ่งเจ้าหน้าที่ของรัฐได้รับมาแล้วโดยมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องรับไว้เพื่อรักษาไมตรี มิตรภาพ หรือความสัมพันธ์อันดีระหว่างบุคคล เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้นต้องแจ้งรายละเอียดข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการรับทรัพย์สินหรือประโยชน์นั้นต่อผู้บังคับบัญชา ซึ่งเป็นหัวหน้าส่วนราชการ ผู้บริหารสูงสุดของรัฐวิสาหกิจ หรือผู้บริหารสูงสุดของหน่วยงาน สถาบัน หรือองค์กรที่เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้นสังกัด โดยทันทีที่สามารถกระทำได้ เพื่อให้วินิจฉัยว่ามีเหตุผลความจำเป็น ความเหมาะสม และสมควรที่จะให้เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้นรับทรัพย์สินหรือประโยชน์นั้นไว้เป็นสิทธิของตนหรือไม่

ในกรณีที่ผู้บังคับบัญชาหรือผู้บริหารสูงสุดของรัฐวิสาหกิจ หน่วยงานหรือสถาบันหรือองค์กรที่เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้นสังกัด มีคำสั่งว่าไม่สมควรรับทรัพย์สินหรือประโยชน์ดังกล่าว ก็ให้คืนทรัพย์สินหรือประโยชน์นั้นแก่ผู้ให้โดยทันที ในกรณีที่ไม่สามารถคืนให้ได้ ให้เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้นส่งมอบทรัพย์สินหรือประโยชน์ดังกล่าวให้เป็นสิทธิของหน่วยงานที่เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้นสังกัดโดยเร็ว

เมื่อได้ดำเนินการตามความในวรรคสองแล้ว ให้ถือว่าเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้นไม่เคยได้รับทรัพย์สินหรือประโยชน์ดังกล่าวเลย

ในกรณีที่เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้ได้รับทรัพย์สินไว้ตามวรรคหนึ่งเป็นผู้ดำรงตำแหน่งผู้บังคับบัญชา ซึ่งเป็นหัวหน้าส่วนราชการระดับกระทรวงหรือเทียบเท่า หรือเป็นกรรมการหรือผู้บริหารสูงสุดของรัฐวิสาหกิจ หรือเป็นกรรมการ หรือผู้บริหารสูงสุดของหน่วยงานของรัฐ ให้แจ้งรายละเอียดข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการรับทรัพย์สินหรือประโยชน์นั้นต่อผู้มีอำนาจแต่งตั้งถอดถอน ส่วนผู้ที่ดำรงตำแหน่งประธานกรรมการและกรรมการ ในองค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญหรือผู้ดำรงตำแหน่งที่ไม่มีผู้บังคับบัญชาที่มีอำนาจถอดถอนให้แจ้งต่อ คณะกรรมการ ป.ป.ช. ทั้งนี้ เพื่อดำเนินการตามความในวรรคหนึ่งและวรรคสอง

ในกรณีที่เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้ได้รับทรัพย์สินไว้ตามวรรคหนึ่ง เป็นผู้ดำรงตำแหน่ง สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร หรือสมาชิกวุฒิสภา หรือสมาชิกสภาท้องถิ่น ให้แจ้งรายละเอียดข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการรับทรัพย์สินหรือประโยชน์นั้น ต่อประธานสภาผู้แทนราษฎร ประธานวุฒิสภาหรือประธานสภาท้องถิ่นที่ เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้นเป็นสมาชิก แล้วแต่กรณี เพื่อดำเนินการตามวรรคหนึ่งและวรรคสอง

ข้อ ๘ หลักเกณฑ์การรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดของเจ้าหน้าที่ของรัฐ ตามประกาศ ฉบับนี้ให้ใช้บังคับแก่ผู้ซึ่งพ้นจากการเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐมาแล้วไม่ถึงสองปีด้วย

ประมวลกฎหมายอาญา

มาตรา ๑๕๒ ผู้ใดเป็นเจ้าของพนักงาน มีหน้าที่จัดการหรือดูแลกิจการใด เข้ามีส่วนได้เสียเพื่อประโยชน์สำหรับตนเองหรือผู้อื่น เนื่องด้วยกิจการนั้น ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงสิบปี และปรับตั้งแต่สองพันบาทถึงสองหมื่นบาท

มาตรา ๑๕๗ ผู้ใดเป็นเจ้าของพนักงาน ปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบ เพื่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้หนึ่งผู้ใด หรือปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยทุจริต ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงสิบปี หรือปรับตั้งแต่สองพันบาทถึงสองหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

พระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙

มาตรา ๕ ในพระราชบัญญัตินี้

“วิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง” หมายความว่า การเตรียมการและการดำเนินการของเจ้าหน้าที่เพื่อจัดให้มีคำสั่งทางปกครองหรือกฎ และรวมถึงการดำเนินการใด ๆ ในทางปกครองตามพระราชบัญญัตินี้

“การพิจารณาทางปกครอง” หมายความว่า การเตรียมการและการดำเนินการของเจ้าหน้าที่เพื่อจัดให้มีคำสั่งทางปกครอง

“เจ้าหน้าที่” หมายความว่า บุคคล คณะบุคคล หรือนิติบุคคล ซึ่งใช้อำนาจหรือได้รับมอบให้ใช้อำนาจทางปกครองของรัฐในการดำเนินการอย่างหนึ่งอย่างใดตามกฎหมาย ไม่ว่าจะเป็นการจัดตั้งขึ้นในระบบราชการ รัฐวิสาหกิจหรือกิจการอื่นของรัฐหรือไม่ก็ตาม

“คู่กรณี” หมายความว่า ผู้ยื่นคำขอหรือผู้คัดค้านคำขอ ผู้อยู่ในบังคับหรือจะอยู่ในบังคับของคำสั่งทางปกครอง และผู้ซึ่งได้เข้ามาในกระบวนการพิจารณาทางปกครองเนื่องจากสิทธิของผู้นั้นจะถูกกระทบกระเทือนจากผลของคำสั่งทางปกครอง

มาตรา ๑๓ เจ้าหน้าที่ดังต่อไปนี้ จะทำการพิจารณาทางปกครองไม่ได้

- (๑) เป็นคู่กรณีเอง
- (๒) เป็นคู่หมั้นหรือคู่สมรสของคู่กรณี
- (๓) เป็นญาติของคู่กรณี คือ เป็นบุพการีหรือผู้สืบสันดานไม่ว่าชั้นใด ๆ หรือเป็นพี่น้องหรือลูกพี่ลูกน้องนับได้เพียงภายในสามชั้น หรือเป็นญาติเกี่ยวพันทางแต่งงานนับได้เพียงสองชั้น
- (๔) เป็นหรือเคยเป็นผู้แทนโดยชอบธรรมหรือผู้พิทักษ์หรือผู้แทนหรือตัวแทนของคู่กรณี
- (๕) เป็นเจ้าหน้าที่หรือลูกหนี้ หรือเป็นนายจ้างของคู่กรณี
- (๖) กรณีอื่นตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา ๑๔ เมื่อมีกรณีตามมาตรา ๑๓ หรือคู่กรณีคัดค้านว่าเจ้าหน้าที่ผู้ใดเป็นบุคคลตามมาตรา ๑๓ ให้เจ้าหน้าที่ผู้นั้นหยุดการพิจารณาเรื่องไว้ก่อน และแจ้งให้ผู้บังคับบัญชาเหนือตนขึ้นไปชั้นหนึ่งทราบ เพื่อให้ผู้บังคับบัญชาดังกล่าวจะได้มีคำสั่งต่อไป

การยื่นคำคัดค้าน การพิจารณาคำคัดค้าน และการสั่งให้เจ้าหน้าที่อื่นเข้าปฏิบัติหน้าที่แทนผู้ที่ถูกคัดค้านให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา ๑๕ เมื่อมีกรณีตามมาตรา ๑๓ หรือคู่กรณีคัดค้านว่ากรรมการในคณะกรรมการที่มีอำนาจพิจารณาทางปกครองคณะใดมีลักษณะดังกล่าว ให้ประธานกรรมการเรียกประชุมคณะกรรมการเพื่อพิจารณาเหตุคัดค้านนั้น ในการประชุมดังกล่าวกรรมการผู้ถูกคัดค้านเมื่อได้ชี้แจงข้อเท็จจริงและตอบข้อซักถามแล้วต้องออกจากที่ประชุม

ถ้าคณะกรรมการที่มีอำนาจพิจารณาทางปกครองคณะใดมีผู้ถูกคัดค้านในระหว่างที่กรรมการผู้ถูกคัดค้านต้องออกจากที่ประชุม ให้ถือว่าคณะกรรมการคณะนั้นประกอบด้วยกรรมการทุกคนที่ไม่ถูกคัดค้าน

ถ้าที่ประชุมมีมติให้กรรมการผู้ถูกคัดค้านปฏิบัติหน้าที่ต่อไปด้วยคะแนนเสียงไม่น้อยกว่าสองในสามของกรรมการที่ไม่ถูกคัดค้าน ก็ให้กรรมการผู้นั้นปฏิบัติหน้าที่ต่อไปได้ มติดังกล่าวให้กระทำโดยวิธีลงคะแนนลับและให้เป็นที่สุด

การยื่นคำคัดค้านและการพิจารณาคำคัดค้านให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา ๑๖ ในกรณีมีเหตุอื่นใดนอกจากที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๑๓ เกี่ยวกับเจ้าหน้าที่หรือกรรมการในคณะกรรมการที่มีอำนาจพิจารณาทางปกครองซึ่งมีสภาพร้ายแรงอันอาจทำให้การพิจารณาทางปกครองไม่เป็นกลาง เจ้าหน้าที่หรือกรรมการผู้นั้นจะทำการพิจารณาทางปกครองในเรื่องนั้นไม่ได้

ในกรณีตามวรรคหนึ่ง ให้ดำเนินการ ดังนี้

(๑) ถ้าผู้ยื่นเห็นเองว่าตนมีกรณีดังกล่าว ให้ผู้ยื่นหยุดการพิจารณาเรื่องไว้ก่อนและแจ้งให้ผู้บังคับบัญชาเหนือตนขึ้นไปชั้นหนึ่งหรือประธานกรรมการทราบ แล้วแต่กรณี

(๒) ถ้ามีคู่กรณีคัดค้านว่าผู้ยื่นมีเหตุดังกล่าว หากผู้ยื่นเห็นว่าตนไม่มีเหตุตามที่คัดค้านนั้น ผู้ยื่นจะทำการพิจารณาเรื่องต่อไปก็ได้แต่ต้องแจ้งให้ผู้บังคับบัญชาเหนือตนขึ้นไปชั้นหนึ่งหรือประธานกรรมการทราบ แล้วแต่กรณี

(๓) ให้ผู้บังคับบัญชาของผู้ยื่นหรือคณะกรรมการที่มีอำนาจพิจารณาทางปกครองซึ่งผู้ยื่นเป็นกรรมการอยู่มีคำสั่งหรือมีมติโดยไม่ชักช้า แล้วแต่กรณีว่าผู้ยื่นมีอำนาจในการพิจารณาทางปกครองในเรื่องนั้นหรือไม่

ให้นำบทบัญญัติมาตรา ๑๔ วรรคสอง และมาตรา ๑๕ วรรคสอง วรรคสาม และวรรคสี่มาใช้บังคับโดยอนุโลม

มาตรา ๑๗ การกระทำใด ๆ ของเจ้าหน้าที่หรือกรรมการในคณะกรรมการที่มีอำนาจพิจารณาทางปกครองที่ได้กระทำไปก่อนหยุดการพิจารณาตามมาตรา ๑๔ และมาตรา ๑๖ ย่อมไม่เสียไป เว้นแต่เจ้าหน้าที่ผู้เข้าปฏิบัติหน้าที่แทนผู้ถูกคัดค้านหรือคณะกรรมการที่มีอำนาจพิจารณาทางปกครอง แล้วแต่กรณี จะเห็นสมควรดำเนินการส่วนหนึ่งส่วนใดเสียใหม่ก็ได้

มาตรา ๑๘ บทบัญญัติมาตรา ๑๓ ถึงมาตรา ๑๖ ไม่ให้นำมาใช้บังคับกับกรณีที่มีความจำเป็นเร่งด่วน หากปล่อยให้ล่าช้าไปจะเสียหายต่อประโยชน์สาธารณะหรือสิทธิของบุคคลจะเสียหายโดยไม่มีทางแก้ไขได้ หรือไม่มีเจ้าหน้าที่อื่นปฏิบัติหน้าที่แทนผู้ยื่นได้

มาตรา ๑๙ ถ้าปรากฏภายหลังว่าเจ้าหน้าที่หรือกรรมการในคณะกรรมการที่มีอำนาจพิจารณาทางปกครองใดขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามหรือการแต่งตั้งไม่ชอบด้วยกฎหมาย อันเป็นเหตุให้ผู้ยื่นต้องพ้นจากตำแหน่ง การพ้นจากตำแหน่งเช่นว่านี้ไม่กระทบกระเทือนถึงการใดที่ผู้ยื่นได้ปฏิบัติไปตามอำนาจหน้าที่